

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. III. Recipitur Sacramentum, quando contractus perficitur; ejusque minister est dominus mandans, non mandatarius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

Communis tamen DD. solutio est (inquit Pontius supra n. 5.) illud dispositum esse in Matrimonio spirituali, hoc in carnali. Nam ad illud contrahendum, multa credimus potuisse dici Procuratori, quæ in mandato exprimi non oportebat, quibus deficientibus noller contrahere. Adde etiam; mandatum in contractu Matrimoniali dari ob familiaritatem, quæ intervenit, vel ut majori cum honore fiat; unde videtur semper eligi personæ industria. Hæc ille, cum aliis, quos citat.

Nec video, quid aliud possit responderi; sed video, quid obijci possit ex Sanchio lib. 3. disp. 41. n. 8. ubi volens probare, in Procuratore ad Matrimonium non requiri certam ætatem, sic ait: Estò ad alia negotia desideraretur in Procuratore certa ætas; secus esset dicendum in Procuratore ad Matrimonium: quia nulla prorsus ejus industria desideratur, sed tantum explicat consensum absentis. Hæc ille. Ecce hic nulla desideratur industria, ibi autem requiritur industria, juxta eundem Auctorem. Quis nobis nodum istum dissolvat? Expectans expectabo eam dissolutionem à doctioribus. Interim propono hanc Conclusionem.

CONCLUSIO III.

Recipitur Sacramentum, quando contractus perficitur; ejusque minister est dominus mandans, non mandatarius.

Prima pars hujus Conclusionis, scilicet, quòd recipiatur Sacramentum, quando contractus perficitur, vel ex eo latè probatur; quòd Sacramentum Matrimonii essentialiter sit contractus; contractus autem non est, quando datur mandatum contrahendi; sed quando ex mandato Procurator perficit contractum, per mandatum inceptum; tunc autem perficit, quando consensum domini significat sponsæ, & ipsa suum consensum significat Procuratori; siquidem contractus essentialiter est pactum: hoc autem plurimum in idem placitum consensus. Unde causa efficiens Matrimonii à Florent. in Decret. Eug. ponitur, mutuus consensus, ad quem requiritur, non solum ut ab utraque parte sit consensus præstitus, sed etiam acceptatus; jam autem quando datur mandatum contrahendi, nondum intimatus est consensus comparti, multò minus acceptatus; nec consensus compartis præstitus, aut acceptatus.

Sicuti ergo non recipitur Sacramentum, quando duo per se ipsos contrahunt, nisi consensus ab utraque parte sit præstitus & acceptatus; sic itidem non recipitur Sacramentum,

quando duo contrahunt per Procuratorem, aut unus per Procuratorem, alter per se ipsum, quousque uterque consensus sit præstitus, & acceptatus.

Et eadem est ratio, quando contrahitur per nuntium aut epistolam. Unde non requiritur status gratiæ in contrahentibus, quando constituitur Procurator, aut mittitur nuntius, vel scribitur aut mittitur epistola, sed quando perficitur contractus, id est, quando mutui consensus præstantur & acceptantur; tunc enim primò ministratur, & recipitur Sacramentum.

Sed nunquid idè Procurator minister, quia per ipsum præstat & acceptatur consensus? Respondeo & interrogo; nunquid idè nuntius aut epistola minister, quia per eum, vel per eam præstat & acceptatur consensus? Nemo id hæcenus dixit, nec ego dicam. Quis ergo? Mandans, mittens nuntium, aut scribens epistolam, ipse est minister Sacramenti, ut habet altera pars Conclusionis; quia ipse est minister contractus, utpote in quo recipitur obligatio Matrimonialis, & non in Procuratore, ut nimis manifestum est; ergo & ipse minister Sacramenti, & non Procurator; quia ministri contractus, si ve ipsi contrahentes sunt ministri hujus Sacramenti, ut latissimè probavimus Sect. 4. Concl. 4.

Nec contrarium docuit Scotus (quidquid dicat Pontius lib. 1. cap. 10. n. 5.) 4. dist. 26. quæst. un. n. 15. ibi: De ministro est aliud dubium; quia ut plurimum ipsi met contrahentes ministrant sibi ipsis hoc Sacramentum, vel mutuo, vel uterque sibi. Sed nec hoc requiritur necessario, si in omni contractu est Sacramentum; quia aliquando patres contrahunt pro filiis vel filiabus presentibus, eis non exprimentibus signa propria. Si ergo ibi est Sacramentum, oportet dicere, quòd minister hujus Sacramenti potest esse indifferenter, quicumque potest esse minister in contractu Matrimonii. Hæc ille.

Ubi in primis videtur dubitare, an in contractu parentum pro filiis vel filiabus presentibus, sit verum Sacramentum, & per consequens in contractu per Procuratorem. Secundò; videtur dicere, ipsos parentes esse ministros, & per consequens Procuratores.

Respondeo: Scotus tantum vult dicere, non semper contrahentes esse immediatos ministros; sed aliquando vel mutuo, vel uterque sibi ministrare per alium; non tanquam per ministrum, sed tanquam per instrumentum ministri.

Sed audiamus, quid de hac controversia sentiat Sanchez supra n. 28. Quando, inquit, Matrimonium fit per Procuratorem, nec Procurator est minister, nec in ipso recipitur Sacramentum, nec verba ipsius sunt materia & forma Sacramenti: sed ipsi principales con-

68. Procurator non est minister Sacramenti, sed mandans.

69. Scotus non dacet oppositum.

70. Explicatur mens Scoti.

71. Doctrina Sanchez de hac controversia.

trahentes sunt ministri, & recipiunt in se Sacramentum, & expressiones consensuum ipsorum, quatenus innotescunt per Procuratores sunt materia & forma; Procurator autem est conditio sine qua non.

Probatur; hoc est univocè Matrimonium cum eo, quod per propriam personam contrahitur; non enim est duplex Matrimonii Sacramentum: ergo eandem materiam, formam & ministrum habet. Secundò; quia ubi sunt materia & forma recipitur Sacramentum; cum ergo Matrimonium recipiatur in principalibus contrahentibus, in ipsis erunt materia & forma. Hactenus Sanchez.

72.
Displicet
Pontio.

Sed hæc doctrina displicet Pontio supra n. 6. nequit enim intelligi (inquit ille) verba ipsorum contrahentium, quatenus innotescunt per Procuratorem, esse materiam & formam, quin ipsa Procuratoris verba includantur etiam in materia & forma; sicut consensus expressus per verba ita est materia aut forma, ut etiam ipsa verba includantur.

Quare potius dicendum; verba Procuratoris vel signa posse accipi, & ut relata ad ipsum Procuratorem, quia iis exprimere velit suum consensum; & hæc ratione nihil sunt materiæ vel formæ: vel accipiuntur, ut relata ad mandantem, & ita pertinent, juxta nostram sententiam, ad formam. Nam verba mandantis non possunt esse completa forma, quatenus suo Procuratori exprimunt consensum. Unde verba Procuratoris, quæ nomine mandantis exprimit, non secus se habent, quam si ab ipso mandante proferrentur: ob id tamen non dicitur minister, sed quasi instrumentum ministri. Hæc ille.

73.
Sufficit ad
hoc ut con-
sensus sit
forma, ut
aliquando
fuerit & ad-
huc virtua-
liter sit.

Mihi autem magis placet modus loquendi Sanchii; sicut enim sufficit ad hoc, ut consensus internus sit forma, quòd aliquando fuerit, licet jam non actu, sed virtute tantum existat; sic etiam videtur sufficere ad hoc, ut verba mandantis, aut aliud externum signum sit forma, quòd aliquando fuerit, quamvis jam actu non existat, sed tantum virtute, dummodo per Procuratorem, nuntium, aut epistolam apud partem hinc & nunc innotescat, illud fuisse; ita ut verba Procuratoris, aut nuntii, vel epistolæ solum sint applicatio signi externi mandantis, aut nuntiantis, vel scribentis, ad notitiam compartis.

74.
Probatur a
simili.

Veluti dum legislator per interpretem, vel ministrum alicui significat, hoc vel illud esse faciendum, id quod obligat, non est vox interpretis aut ministri, sed signum externum legislatoris, quod ipsi significatur per interpretem, aut ministrum, tanquam per conditionem sine qua non. Ergo similiter in casu proposito, verba Procuratoris aut nuntii tantum sunt conditio aliqua, sine qua

non potest comparti innotescere consensus externus mandantis, aut mittentis.

Enimvero non dicitur consensus aliquis externus, quia comparat v. g. eum cognoscitur, sed tunc dicitur externus, quando revera exterius cognoscibilis est, quamvis à nullo cognoscatur actu: actualis autem illa cognitio compartis solum necessaria est, ut possit talis consensus acceptari; ad eoque ut possint duo consensus externi, unus mandantis, pariter præstitus, & alter compartis, adhuc præstitus, in simul convenire, & sic constituere formam hujus contractus & Sacramenti.

Interim quantum ad praxim, parum refert, quomodo loquaris; nam ex utraque sententia eadem poteris inferre. In primo Procuratorem non necessario debere esse in gratia cum contrahit; siquidem neque ipsi recipit Sacramentum, neque est minister illius.

Secundò; diversitatem sexus nullius momenti in Procuratore, cum sit tantum instrumentum ministrans verba, quibus Matrimonium contrahitur. Unde mulier potest esse Procurator viri, & vir Procurator mulieris. Tertiò; si bene sequitur ex sententia Pontii, valitimum Matrimonium, etiam si Procurator esset amens, si alias sufficiens foret, ad hoc ut mandantis exprimeret consensum, sicut potest epistolà declarari etiam id ipsum videtur bene sequi ex sententia Sanchez. An autem bene ex sententia Pontii sequatur, alia questio est.

Ego, ut verum fatear, non video, quomodo illud consequens possit sublevari: verum est, quod uterque Auctor dicit (suprà vidimus) si, inquam, exigitur industria Procuratoris; quæ enim industria peccari potest ab homine amente, etiam dormiente, estò explicet consensum mandantis, sicut phitracus posset explicare, si mandante fuisset edoctus?

Aliud est, quando epistolà exprimitur consensus; quia certum est, ibi non exigi aliquam industriam personæ, sed tantum traditionem literarum. Et idem videtur dicendum de nuntio strictè dicto, qui non habet rationem mandatarii vel Procuratoris, sed est merum instrumentum & organum, per quod dominus proferat verba, eo modo quo proferat per epistolam; cum hac sola differentia, quòd nuntius sit instrumentum vivum & animatum, ut sic loquar; epistolà autem instrumentum mortuum & inanimatum.

Unde talis nuntius comparari posset phitraci, qui edoctus à domino, eadem verba proferret; & idcò in tali nuntio nulla requiritur industria, neque concipit verba in propria persona, sed in persona mittentis, dicens: *Petrus me misit, ut nuntium tibi, eam te*

velle, aut, te accipere in uxorem Quando vero sit per Procuratorem, habentem plenipotentiam, sufficit & requiritur, ut Procurator ipse nomine Principalis, commissione ab ipso accepta, expresse pro illo consentiat; & hunc ipsum consensum exterius exprimat; quia Principalis illi commisit integrum contractum, tam quoad consensum, quam quoad expressionem illius. Unde contractus Matrimonii his aut similibus verbis celebrari debet: *Ego nomine Petri contrahere Matrimonium; vel, Nominis Petri te in uxorem illius accipio.* Ita Dicastillo disp. 2. num 146.

78. Et Sanchez supra n. 7. sic ait: Nuntius & epistola est tantum merum instrumentum & organum, per quod dominus profert verba, & ita concipit verba in persona mittentis. Unde consensu domini deficiente, tempore, quo profert verba, nil operatur epistola aut nuntius, quamvis revocationis ignarus sit: cum autem aliquis Procuratorem constituit, facto illius voluit obligari; unde necesse est eum, per quem consensus praestatur, revocationis concium esse. Hæc ille.

Pontius. At vero Pontius, quamvis admittat discrimen istud inter Procuratorem & nuntium, quod revocatio Procuratoris, in multis casibus necesse est innotescat Procuratori, ut vim & efficaciam habeat; at revocatio nuntii & epistolæ nequaquam; fundamentum tamen illud non probat, cum, inquit, tam nuntius; quam Procurator sint instrumenta contrahentis, & agant alieno nomine. Unde rectè Card. in Clement. un. de Renunt. opposit. 5. dixit, inter Procuratorem; & nuntium, nullam in hoc assignari posse diverfitatis rationem. Ita Basil. lib. 2. c. 15. n. 37.

79. Aliud fundamentum, ibidem à Sanchio positum, erat lex 4. ff. de Manumissis vind. Si pater filio promiserit, servum manumittere, & interim decesserit intestatus: deinde filius, ignorans patrem suum mortuum, libertatem imposuerit: libertas servo favore libertatis contingit, cum non appareat mutata esse domini voluntas. Sin autem, ignorante filio, vetuisset pater per nuntium, & antequam filius censor fieret, servum manumisset, liber non fit.

80. Responder Pontius: eam legem sibi non sufficere probare eam sententiam; tum, quia non constat ibi tantum esse nuntium filium: tum etiam; quia quamvis nuntius esset, nulla inter illum, & Procuratorem discriminis ratio est: tum etiam; quia quamvis pater & filius una persona censeantur, non tamen in omnibus: tum etiam; quia quamvis filii non intersit, adhuc ea ratio non est sufficiens: cum ad mandati revocationem parum referat, quod intersit mandatario, vel non. Tum denique; quia quid

conjecturis egemus, ubi planè I. C. rationem reddit, quare libertas post revocationem, etiam ignoratam, data, nulla sit; quia scilicet mutata parentis voluntate, jam non dicitur volente domino manumitti. Hæc sunt verba textus: *Nam ut filio manumittente servus ad libertatem perveniat, durare oportet patris voluntatem: nam si mutata fuerit, non erit verum, volente patre filium manumisisse.*

Non assignat (prosequitur Basil.) I. C. rationem; quia nuntius, aut quia eadem persona, aut quia nihil intererat mandatarii; sed quia voluntas domini cessaverat, quam voluit jus requiri ad manumissionem ex vindicta: sicut è contrario definit, valere manumissionem, factam à filio, ex permissione patris, mortuo patre, quamvis cum manumisset, mortem patris ignoraret; quia per mortem in eadem voluntate perseverasse intelligitur, cum intellectus decesserit.

Quare eà solum ratione mihi probatur prædicta sententia; quia cum jure tantum positivo inducta sit ea necessitas intimationis, quando revocatur mandatum, ex eo quod in nonnullis casibus decidat jus, necessarium esse intimari Procuratori revocationem mandati, non rectè extenditur, ut idem dicamus etiam requiri in revocatione epistolæ vel nuntii. Hucusque Pontius.

81. Sed si nulla est distinctio in jure inter nuntium & Procuratorem, cur potius jus id requiritur in Procuratore, quam in nuntio? Respondet Pontius; ne sæpè illutoria fiant judicia, & illudatur Ecclesiæ Prælati, ut haberetur in Clement. un. de Renunt. in principio: *Cum illatio & variatio in personis Ecclesiasticis maxime sint vitandæ &c.*

Planè vitandæ sunt; sed nunquid amplius vitabuntur, si jus idem requisiverit in nuntio, quod in Procuratore? Clarum est, quod sic. Cur ergo non dicimus, idem esse dispositum in nuntio, quod in Procuratore, si nullum est discrimen, ut vult Pontius, inter nuntium & Procuratorem?

82. Sanè discrimen inveniunt Aliqui apud Gloss. in d. Clement. verb. Teneat, ibi: *Dicunt alii, quod aut mandatarius intervenit in nudus minister, aut ut Procurator. Primo casu revocatio sine certificatione impedit actum gerendum, & sic loquitur lex illa: Si pater, ubi filius erat minister patris, quod probant: quia manumissus, non est ipse, sed patris libertus, ff. de Manumiss. l. Nepos, ff. de Jure pa. Filius. Et sic loquitur l. prædic. Si poenituit, & prædic. Decret. ult. de Procur.*

83. Secundo casu, cum Procurator verba contrahens concipiat in suam personam, ff. de Conf. pecu. Eum qui, §. Sed si auctori, distinguunt; si actus gerendus est talis, ad cuius esse requiritur voluntas domini: tunc, ut non valeat actus,

Ecc suffi.

81. Probatio Pontij.

82. Expenditur.

83. Discrimen inter nuntium & Procuratorem.

sufficit revocatio sine certioratione: exemplum in translatione domini rei meae ff. de Reg. juris. Id quod nostrum, sic loquitur l. Eius qui §. Quas verò, ff. de Dona l. 2. §. Sed si quis donaturus. Fallit favore liberationis, ff. de Sol. Cum quis, §. 1: & l. Qui hominem, §. 1. Si Titium. Si verò ad esse contractus non requiritur consensus domini, ut si mandavit librum vel equum emi, revocatio sine certioratione non impedit illum actum, ut l. Si mandassem. Quid quid dicatur in aliis casibus, quoad casum istum revocatio, sine certioratione Procuratoris, vel superioris, non impedit cessionem, licet mandatarum non interfit, & tractetur de perdendo dominio Ratio constitutionis ponitur in prin. & concor. not. ff. de Contrahenda empt. l. 1. in fin. Uti que adhuc Glossa. Quae utique videtur distinguere inter Procuratorem & nuntium.

84.
Quod vo-
rum existi-
mat Auctor
in aliis con-
tractibus.
Covar.

Et credo ego, id verum esse in aliis contractibus; quidquid sit de contractu Matrimonii, in quo, secundum Covar. to. 1. de Matr. part. 2. cap. 4. n. 11. Procurator potius debet censi nuntius, ibi: Nec refert, quibus verbis hunc contractum Procurator concipiat: an ipse contrahat absentis nomine, an pronuntiet verba in persona absentis. Nempe si dicat: *Contraho tecum Matrimonium nomine Titii*: an dicat: *Titius se uxorem accipit me internuntius*; utcumque enim contrahatur, Matrimonium est. Tamen rectius contrahatur secundo modo, quam primo. Hic enim Procurator nuntius censi potius debet; cum hic actus non cadat in Procuratorem. Hæc ille.

85.
Ratio dis-
criminis in-
ter Matr.
& alios
contractus.
Molina.

Ratio ergo discriminis inter Matrimonium, & alios contractus est; quod alii contractus, v. g. venditionis, & similes, cadant in Procuratorem, secus Matrimonium. Neque enim (inquit Molina de Just. & jure. to. 2. disp. 551. n. 2. ubi tenet sententiam Covar.) Matrimonium celebratur cum hoc, quemadmodum alii contractus, in iti cum Procuratore alicujus, quæ tali, verè cum eo Procuratore celebrantur, tamen de mandato & nomine ejus, cujus est Procurator: sed Matrimonium celebratur solum cum eo, cujus hic est Procurator, mediante tamen hoc, tanquam exprimente consensum ejus, cujus est Procurator, habenteque mandatum & Procuracionem ad id in particulari: atque adeo non is Procurator, sed qui per eum celebrat Matrimonium, est, cui, mediante eo Matrimonium, fit traditio corporis uxoris, & qui comparat jus ad maritales actus. Hæc ille.

86.
Non conve-
nit inter
DD. an in
Matr. possit
dari Procu-

Ex dictis patet, non convenire inter DD. an in Matrimonio dari possit Procurator presè sumptus, distinctus à nuntio, sicuti in aliis contractibus cõmuni DD. calculo datur. Interim in hoc omnes conveniunt, quod si ve fit Procurator, si ve nuntius, soli mandanti si ve

mittenti fiat traditio corporis uxoris, & quod ipse solus comparet fibi jus ad maritales actus.

Secundò; certum esse debet, nuntium qui accepisset literas destinandas, in quibus exprimitur consensus mittentis, valide per literas illas tradere per alterum, tamen, si dictum est, Procurator non possit alium substituere, nisi id specialiter ei sit commissum. Ratio est: quia tunc non per nuntium istum, sed per literas exprimitur consensus mittentis; sufficit ergo quacumque via literæ perveniant ad manus sponsæ aut sponsi; & nihil manifestum est, in tali nuntio nullatenus requisitam esse certam ætatem.

Immo neque in Procuratore requiritur certam ætatem, aut aliam qualitatem, præter eam, quam jus naturale exposcit ad exprimeandum consensum nomine alterius, nuntium rationis usum, docet Sanchez lib. 2. disp. 41. n. 8. est in Procuratore ad illam ætatem, ea ætas requiretetur. Probat autem hoc primo; quia nulla prorsus ejus industria desideratur, sed tantum explicat consensum absentis. Et confirmatur; quia ad Matrimonium satis est mutuus consensus quibuscumque nubibus expressus; ergo sufficit, & per pupillum, habentem rationis usum, exprimarur.

Probat 2. quia si contraheret Matrimonium per interpretem pupillum, nemo garet esse legitimum: Procurator autem Matrimonio tantum deservit ad interpretandum consensum absentis, sicut interpreti ad aperendum consensum præsentis.

Tertio; quia durissimum esset assertum affirmare, posse puerum quatuordecim annorum se ligare Matrimonio, ad idque capacitatem sufficientem habere, non tamen ad exprimendum consensum alterius, contrahere volentis.

Quartò; quia cum hic contractus sit teris favorabilior, non quæcumque contractuum contractuum valorem impediunt, impediunt Matrimonii valorem, nisi in jure exprimat de ipso Matrimonio; ut constat quia mutus & surdus à natura nullum contractum inire potest, jure communi id prohibente; & tamen in illa prohibitione generali contractuum, non clauditur Matrimonium.

Præterea, prodigus, qui datus est contractuum nullo contractu obligari potest, l. Si cuius in 6. ff. de Verb. oblig. ibi: *Tradere vero non potest, vel promittendo obligari*: & tamen manifestum est, valide promittere & contrahere Matrimonium: ergo non obstant generali prohibitione (si talis esset) ne minor septemdecim annis valide constitatur Procurator ad negotia, quàmvis Procurator ad Matrimonium dicatur ad negotia constitutus non

non veniret ea prohibitio de Matrimonio intelligenda, sicut etiam prohibitio generalis contractuum, Matrimonium, quod verè & propriè contractus est; minimè claudit. Hæc ille.

Quæ sententia etiam nobis placet, quàmvis non omnes ejus probationes: nam existimo etiam in hoc Procuratore, maximè, quâdo non est omninò determinata persona, sed liberum ei relinquitur, ex pluribus unam eligere, prout fieri posse supra diximus, & probavimus exemplo Abrahami, mittentis servum suum in Mesopotamiam, ad quærendam uxorem Isaac, existimo, inquam, quòd in tali casu requiratur aliqua industria Procuratoris. Sufficiat ergo pro defensione illius sententiæ tertia & quarta probatio.

Cæterum si à me quæritur; an valeat Matrimonium initum per Procuratorem, si tempore contractus mandans dormiat, aut amens sit; Respondeo & dico:

CONCLUSIO IV.

Nihil interest, an tempore contractus mandans seu scribens vigilet, an dormiat: sanæ mentis sit, an amens.

Prima pars est communis, & constabit ex dicendis pro secunda parte, quam tenet Sanchez l. 2. disp. 11. n. 12. ubi eam infert ex doctrina præcedentis numeri, quæ talis est. Si postquam quilibet Procuratorem misit, nec consentit, nec dissentit; sed in aliis occupatur, valet Matrimonium; quia durat prior consensus virtute, cum non sit obex contrariæ voluntatis; ut qui prius baptizari voluit, si dormiens baptizetur, verum accipit Baptisma, cap. *Majores*, de Baptismo.

Ex hac doctrina, ab omnibus admittitur Sanchez supra n. 12. Si Procuratore misso, dans mandatum in amentiam incidat, & talis perseverat, dum Procurator nomine suo contrahit, valere Matrimonium: manet enim virtute prior consensus, cum revocatus non sit: sicut Baptismus, furie tempore receptus, petitus ante furiam, validus est, cap. *Majores*, de Baptismo, sine; sicuti si nunc temporis esset dormiens, valeret Matrimonium. Sic Henriquez lib. 11. de Matr. cap. 4. n. 4. Hæc ille.

Et continò sibi ipsi objicit: si Sacerdos audit Confessione, amens fieret, & sic absolveret, nulla esset absolutio; quia ministri actus debet esse humanus: sed contrahentes per Procuratorem sunt ministri Matrimonii, & non Procurator, ergo si tempore, quo consensus præbet Procurator, qui mandatum dedit, rationis usu destitutus sit, erit irritum Matrimonium. Ecce objectio.

Subsequitur responsio: scilicet, argumentum concludere, per seipsum contrahentem, necessariò debere esse sui compotem, dum contrahit: undè nihil ageret, si dormiens vel insanus tunc esset; at dum contrahit per Procuratorem, satis est, ut dum mandatum dedit, sui compos esset, nec revocavit: & Procurator, dum ejus præstat consensum, sit sui compos, ut in cæteris contractibus contingit; quia tunc contrahens non ministrat per seipsum, sed medio instrumento. Hæc Sanchez.

Et quàmvis omnes doceant, perindè esse, an mandans seu scribens vigilet, an dormiat; equidè putat Pontius lib. 2. cap. 15. n. 14. non valere Matrimonium, si mandans seu scribens incidit in amentiam. Ratio, quæ me movet (inquit ille Auctor) hæc est. Quia pro forma & causa contractus est consensus, expressus per verba Procuratoris: at eo tempore impossibilis est consensus. Ergo nullum Matrimonium.

Adde: si moreretur mandans eo tempore, nihil ageret Procurator; ipsa enim morte cessaret consensus. Ergo etiam amentia, quæ æquiparatur morti quoad consensum. In quo videtur longè diversam esse rationem de mandante, si in amentiam incidat, aut si dormiat; ille enim incapax est habendi consensum, hic verò minimè.

Neque simile est, quòd Baptismus petitus ante amentiam, validè conferatur in amentia, cap. *Majores*, de Baptismo. Nam ut Baptismus effectum habeat, satis est voluntatem præcessisse, neque revocatum; eo enim ipso posita materia & forma, ponitur effectus: at in Matrimonio necessarius est consensus perseverans, etiam in ipso fieri contractus, quia consensus, per verba expressus vel signa, est forma Matrimonii.

Idem est in Sacramento Pœnitentiæ; potest enim absolvi, qui ante amentiam dedit signa contritionis, neque enim necesse est simul sint in Pœnitentia materia & forma ejus Sacramenti.

Atque id quod dicimus intelligetur facile, si quæramus; an cum illo in amentiam incidente, & præsentè, licèt explicasset antea consensum, contraheretur Matrimonium? Minimè sanè. Igitur neque per Procuratorem contrahi poterit, si mandans in amentiam incidat. Hucusque Pontius.

Hanc sententiam approbat Card. Lug. de Sacram. disp. 8. n. 108. in fine, dicens: Quare meritò, Matrimonium illud validum non esse, observavit etiam Basil. Pontius de Matr. lib. 2. cap. 15. n. 14. licèt rationes illius satis efficaces non sint. Hæc ille.

Ego autem dico: Si rationes Pontii satis efficaces non sint, neque satis efficaces erunt rationes Lugonis, qui nullam aliam affert, E c c 2 quàm

Solutio

93. *Oppositum de amentie docet Pontius. Probat*

Secundò

94. *Resp. ad exemplum Baptismi.*

95. *Sententiam Pontii approbat Lug.*

90. *Auctori placet sententia Sanchez.*

91. *Valde Mor. in mandatis dicitur. Probatur quòd de eo agitur.*

92. *Minimus, si quis fuerit amens, ex amentia.*

92. *Obiectio.*